

er)

1504

1724

1757

1761

1781

1321

1553

XVII

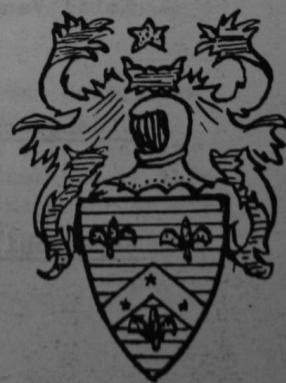
1753 - 1855

1861

1864

1866

1891

1898

FAMILIESCHÖÖN

DE GESCHIEDENIS VAN HET "NEERHEM" GESLACHT

't neerhembloet getrouwe
blyf ick tot in den doet.

DRIEMAANDELIJKS FAMILIETIJDSCRIJFT VAN
DE GULDEN LELIE.
UITGEVER MAUVISSTR. 44 BR. 14

n° 103 : Winter-uitgave (DEC 71 - JAN.FEB 72)

- D E G U L D E N L E L I E -
Familiegilde van het "Neerhem" geslacht

Vereniging zonder winstoogmerk

(Statuten : Belgisch Staatsblad 25.6.1964 nr 3286)

Opgenomen bij de Confrerie der V Geslachten van Hoegaarden,
het Verbond der Neerhemstammen en de Unie der Oude Landsgeslachten

-----
Hoofdzetel : 't nieuwhuys, E. Ourystraat 4 - 3320 Hoegaarden
Sekretariaat : Maquisstraat 44 - 1140 Brussel (tel. 02/34.81.63)
Postrekening : nr 89.50.26 zelfde adres
(Alle briefwisseling te richten aan het Gildesekretariaat)

ERERAAD

Dhr. L. Borremans, Ere-Ambassadeur van Z.M. de Koning der Belgen
Dhr. J. Verbesselt, Konservator aan de Moninklijke Musea voor Kunst
en Geschiedenis te Brussel
Eerw. Heer J. Vander Velpen, Pastoor te Bovenlo (Kessel-Lo)

BESCHERMKOMITEE

Dhr. G. Pierlet, Substituut van de Procureur des Konings te Tongeren
Dhr. G. Collon, Ere-Gevolmachtigd Minister
Z.E.H. Vanderhasselt, Deken van Hoegaarden
Eerw. Heer Cassart, Kanunnik te Doornik
Het College van Burgemeester en Schepenen van Hoegaarden

RAAD VAN BEHEER

Carolus II : Ouderdomsdeken (Hoegaarden)
Jules Van Nerum : Onderdeken (Hoegaarden)
Prosper Van Nerum : Raadsheer (Hoegaarden)
Hubert Van Nerum : Sekretaris-Penningmeester (Evere)
Emiel Van Nerum : Ceremoniemeester-Organisator (Korbeek-Lo)

Lidmaatschap : min. 100 fr (steunbijdrage)
75 fr (gezinsbijdrage)
50 fr (bijdrage gepensioneerden)

Wapenschilden op kافت : zie "Familieschoon" blz. 507

ART. 379 HET WITBOEK VAN DE NERUM-DYNASTIE IN HET KADER

----- DER GULDEN LELIE -----

1. INLEIDING :

Het zou verkeerd zijn te denken dat het in de Hoegaardse stam van Carolus Van Nerum altijd goed heeft geboterd en dat het al goud was dat in hun lelieblazen schitterde.

Zoals elk geslacht werd ook de Nerum-Clan gekenmerkt door grote en kleine ruzies en twisten, die confusies en ~~veten~~ deden ontstaan en soms aanleiding gaven tot hoog oploeiende hartstochten.

Politieke meningsverschillen, ongewenste huwelijken, voorbarige geboorten, eigendom-, erfenis- en studiebeursbetwistingen lagen vaak aan de basis ervan. Ook de onderlinge naijver en ophitsingen, de opstandigheid en het verzet, lokten meermaals intriges en samenzweringen uit, die haat en liefde in het geslacht verwekten; zodat vendettas en coalities de stamvertakkingen soms tegen elkaar in het harnas joegen.

De geschiedenis is immers een aaneenschakeling van feiten, die in het licht van hun tijd dienen gezien en achteraf nuchter moeten bekeken worden.

Alleen kleine families hebben geen geschiedenis en gaan onopgemerkt in het leven voorbij, maar dit geluk is niet voor iedereen weggelegd en ligt niet in het karakter van allen en zeker niet in dit van het Nerum-geslacht, waartoe keiharde koppen behoren. Het heeft er zelfs de schijn naar, dat de Van Nerum's familieruzies en politieke twisten nodig hadden om gelukkig te zijn.

Al deze confusies hadden nochtans nadelige gevolgen op de werking van de Gilderaad, waar de afgevaardigden uit de verschillende stamvertakkingen zetelden, tot wie de in conflict geraakte partijen zich richtten, om in het gelijk of in het ongelijk te worden gesteld.

Hierdoor werd de Gulden Lelie zowat het zwarte schaap waar de onderlinge strijd het hevigst woedde en zelfs nog lang bleef voortduren nadat de betrokken partijen zich hadden verzoend.

Enerzijds werden de familietwisten soms door bemiddeling van de Gilderaad stop gezet, terwijl het anderzijds ook gebeurde dat zij door de tussenkomst der Raadsleden nog hoger oplaaidden, zodat de familiegilde haar voor- en nadelen had.

De Gilderaad speelde in het kader van de stam zowat de rol van opperste gerechtshof en regerend orgaan over de familie waardoor zij in groot aanzien stond. Elke tak beoogde er dan ook ten zeerste deel van uit te maken, om er het hoogste woord te voeren, de grootste invloed uit te oefenen en er hun stamkleur het felst te doen wapperen. Maar weinige werden uitverkoren en genoten de eer in de Gilderaad te zetelen, want de zetels waren beperkt en "cumul" vierde hoogtij.

Wij menen dat de tijd gekomen is, om dieper in het vroegere gildeleven te blikken, teneinde haar te tonen zoals zij was, juist en onvervalst, rekening houdend met de tijd, de aard en het karakter der voorouders, hun grootheid en verval. Zodoende zullen de nakomelingen uit dit geslacht, ook beter zichzelf leren kennen.

2. DE GILDERAAD :

Zoals reeds gezegd beschouwden de verschillende takken, staken en twijgen uit de Carolusstam het als een grote eer, hun afgevaardigde in de Gilderaad te tellen en er hun stamkleur op het voorplan te brengen.

Zij stelden alles in 't werk om zoveel mogelijke titels en functies te verwerven en alzo een aantal **vaste of** wankelende zetels in de bestuursraden van de Gulden Lelie en de Confrerie der V Geslachten (waaruit de gilde gesproken is en waartoe zij behoorde) te bezetten. En deze oude traditie der voorouders is op hun nakomelingen overgegaan.

De samenstelling van de Gilderaad werd ten allen tijde als de meest ernstige zaak ter wereld beschouwd, waaraan het grootste belang werd gehecht. Het kwam er voor de stamvertakkingen voornamelijk op aan, de sleutelposities in de Raad te veroveren, waardoor zij het grootste medezeggenschap verwierven en hun stamkleur op kop stelden; hetgeen hun eigen aanzien verhoogde.

De Gilderaad bestond uit twee delen :

- de Raad der Ouderen (de stamoudsten)
- de Raad der Jongeren (de gezworenen)

De Raad der Ouderen omvatte :

- de Gildedeken (Patriarch en stamhoofd)
- de Onderdeken (Suppleant en opvolger)
- de Raadsheer (Conselier)
- de Standelogataris (afgevaardigde in de Raad der V Geslachten)

De Raad der Gezworenen was op zijn beurt samengesteld uit :

- de Griffier (sekretaris en hoofd der gezworenen)
- de Comptorist-(boekhouder en penningmeester)
- de Ceremoniemeester (feesthoofd en protokoolmeester)
- de Genealogicus (stamboomkundige en memorieschrijver)
- de Collateur (begever en benoemer der studiebeurs).

De stamoudsten werden van oudsher, door het lot van hun hogere leeftijd, ambtshalve voor het leven tot het voeren van deze titels aangewezen en vormden de opperste en geheime macht in de Gilde.

De Gildedeken was steeds de oudste mannelijke naamdrager en stamhouder van het geslacht en bijgevolg het onbetwistbaar hoofd van de stam. Hij hield de hoofdsleutelpositie in handen en maakte wet.

Alles wat in de familie gebeurde moest hem gemeld worden ; zijn toelating was vereist voor huwelijken, terwijl de eerst geborene zonen hem dienden getoond. De samenstelling van familieraden en de aanstelling van voogden moesten hem voorafgaandelijk voorgelegd worden, terwijl hij alleen het recht bezat de familieban uit te spreken. Hij was de opperste en almachtige Patriarch, die willekeurig over de Gilde heerste. Maar dit bracht veel verwickelingen mee en werd later fel betwist.

De Onderdeken was de tweede oudste mannelijke naamdrager en de onmiddellijke opvolger en plaatsvervanger van het stamhoofd.

De Raadsheer was de derde oudste en fungeerde als Conselier. Hij volgde hiërarchisch de Onderdeken op. Zij vormden samen de drie lelies uit het geslachtswapen en kozen onder hen de meest begaafde, om als stamdelegataris in de Raad der V Geslachten te zetelen, teneinde er de Gulden Lelie te vertegenwoordigen.

Alleen om grondige redenen mochten zij aan deze titels verzaken.

De Gezworenen langs hun kant werden gekozen en aangesteld door de Gildedeken, in overleg met de stamoudsten. Zij werden benoemd voor onbepaalde duur, ofschoon zij ten allen tijde door de Gildedeken konden afgezet en vervangen worden.

Zij moesten op de gildebanier de eed van trouw aan de Patriarch afleggen en vervolgens de broeders-belofte uitspreken.

De Gezworenen werden verkozen tussen de bekwaamste kandidaten :

- de griffier was de verstandigste
- de comptorist, de eerlijkste
- de ceremoniemeester, de energiekste
- de genealogicus, de geschikste
- de collateur, de onpartijdigste.

De stamoudsten vóerden titels en de gezworenen oefenden functies uit, maar allen hadden vaste en wel bepaalde attributen. Cumul van titels en functies was toegelaten, hetgeen hun aanzien, invloed en medezeggenschap verhoogde, maar ook de onderlinge strijd tot de zetelverwerving in de Gilde-raad aanwakkerde, waardoor coalities ontstonden, om de meerderheid te bekomen.

Alle leden uit de Gilderaad hadden gedijsd stemrecht, maar dit van de Gildedeken was overwegend en beslissend, een soort van vetorecht waardoor zijn wil onherroepelijk wet maakte. Gezien de Gildedeken zelf zijn gezworenen koos, trachtte hij vanzelfsprekend zoveel mogelijk leden uit eigen clan of vertrouwensmannen te benoemen, om zijn zaak te dienen.

De functies van griffier en comptorist waren de voornaamsten ; zij maakten de sleutelposities uit in de Raad der Gezworenen en werden ten eerste door alle takken begeerd, want rondom hun werking draaide de ganse gilde. Zij vormden de ziel en de geest van alle gildeleven en deden de Gulden Lelie bloeien of niet, verbeteren of verzwakken. Zij maakten zon en regen en deden de pannen slagen of mislukken, zodat het aanzien van de Patriarch en van de ganse gilde verhoogde of verminderde, naargelang de goede of minder goede werking van griffier en comptorist.

De Ceremoniemeester was belast met de inrichting van Gildefeesten, familiedagen, plechtigheden en alle andere activiteiten en regelde het ceremonieel en de protokool bij Dekenkroningen en begrafenissen. Ook hij was een voornaam persoon.

Anderzijds hield de genealogicus zich uitsluitend bezig met het opmaken, aanvullen en bijhouden van stambomen, kwartierstaten, memorie-schriften, genealogische fragmenten en de familieheraldiek en hield bovendien het gilde-archief bij.

En ten slotte moest de Collateur aan de hand van de stamlijsten, de kandidaten voor de studiebeurs voorstellen. De gestaafde aanvragen gingen naar de Hoofdraad der V Geslachten, waar de hoofdcollateur zetelde, die samen met de Provisor het uiteindelijk bevestigingsrecht bezat.

Vaak gebeurde het ook dat sommige takken, staken en twijgen toenadering tot elkaar zochten en allianties of coalities afsloten, om de sleutelposities en de meerderheid te bemachtigen, waardoor zij druk uitoefenden op de Gilderaad, om hun voorstellen te doen aanvaarden. En alleen het vetorecht van een sterke Patriarch kon deze druk dwarsbomen, maar lokte dan vaak opstandigheid uit.

Alles gebeurde zowat als in de Oude Regentie van Hoogaarden, waar de schepenen, die voor het leven tot deze bevoorrechte functies waren benoemd, alle teugels in handen hielden en tegen wie de Dorpsraad soms in de oppositie trad om toegevingen af te dwingen.

Zo ging het ook in de Gilderaad tussen de stamoudsten en de gezworenen, waar allen hun kleur op kop wilden stellen om het hoogst te doen wapperen. Maar in de meeste gevallen werd de wind door de griffier en de comptormist gemaakt die de kleur die zij het meest liefhadden, het hoogst verheften en dat was gewoonlijk deze van hun eigen stamvertakking of alliantie. Nochtans was de Gildedeken bij machte de wind te doen keren.

Ook op de gildefeesten wilde elke stamvertakking het talrijkst zijn, om haar banier en haar kleuren te doen overheersen.

Bijgevolg had de kleureninstelling (zie art 375) ook haar goede en slechte kanten, want vaak leidde de onderlinge naijver tot meningsverschillen en enenigheden, die zich dan aan de ontstane veten en hartstochten koppelden, waardoor de strijd soms vinnige vormen aannam. Meestal bleven de conflicten nochtans ondergeschikt aan het algemeen familie- en gildewelzijn, maar soms gebeurde het dat de hartstochten de bovenhand namen en zware crisisperiodes veroorzaakten, bijzonderlijk wanneer er politieke inmengingen mee gepaard gingen.

Maar zowel in het ene als in het andere geval, schonken zij toch leven en folkloren aan de Gulden Lelie en leverden voldoende stof op om geschiedenis te schrijven.

Wij zullen trachten om deze ingewikkelde geschiedenis, die met stukken en brokken uit de gilde-annalen geput werd, weder samen te stellen en in de schijn der tijden wat nader te belichten, zoals de feiten zich onder de verschillende en achtereenvolgende Patriarchen hebben afgespeeld. Elke periode vormt een geheel op zichzelf, want elke nieuwe Ouderdomsdeken stelde zijn eigen wetten op en luidde een nieuw tijdperk in; waaraan de familie onderworpen was en er de goede of slechte invloeden van onderging.

De Ceremoniemeester was belast met de inrichting van Gildefeesten, familiedagen, plechtigheden en alle andere activiteiten en regelde het ceremonieel en de protokool bij Dekenkroningen en begrafenissen. Ook hij was een voornaam persoon.

Anderzijds hield de genealogicus zich uitsluitend bezig met het opmaken, aanvullen en bijhouden van stambomen, kwartierstaten, memorie-schriften, genealogische fragmenten en de familieheraldiek en hield bovendien het gilde-archief bij.

En ten slotte moest de Collateur aan de hand van de stamlijsten de kandidaten voor de studiebeurs voorstellen. De gestaafde aanvragen gingen naar de Hoofdraad der V Geslachten, waar de hoofdcollateur zetelde, die samen met de Provisor het uiteindelijk bevestigingsrecht bezat.

Vaak gebeurde het ook dat sommige takken, staken en twijgen toenadering tot elkaar zochten en allianties of coalities afsloten, om de sleutelposities en de meerderheid te bemachtigen, waardoor zij druk uitoefenden op de Gilderaad, om hun voorstellen te doen aanvaarden. En alleen het vetorecht van een sterke Patriarch kon deze druk dwarsbomen, maar lokte dan vaak opstandigheid uit.

Alles gebeurde zowat als in de Oude Regentie van Hoogaarden, waar de schepenen, die voor het leven tot deze bevoorrechte functies waren benoemd, alle teugels in handen hielden en tegen wie de Dorpsraad soms in de oppositie trad om toegevingen af te dwingen.

Zo ging het ook in de Gilderaad tussen de stamoudsten en de gezworenen, waar allen hun kleur op kop wilden stellen om het hoogst te doen wapperen. Maar in de meeste gevallen werd de wind door de griffier en de comptormist gemaakt die de kleur die zij het meest liefhadden, het hoogst verheften en dat was gewoonlijk deze van hun eigen stamvertakking of alliantie. Nochtans was de Gildedeken bij machte de wind te doen keren.

Ook op de gildefeesten wilde elke stamvertakking het talrijkst zijn, om haar banier en haar kleuren te doen overheersen.

Bijgevolg had de kleureninstelling (zie art 375) ook haar goede en slechte kanten, want vaak leidde de onderlinge naijver tot meningsverschillen en enenigheden, die zich dan aan de ontstane veten en hartstochten koppelden, waardoor de strijd soms vinnige vormen aannam. Meestal bleven de conflicten nochtans ondergeschikt aan het algemeen familie- en gildewelzijn, maar soms gebeurde het dat de hartstochten de bovenhand namen en zware crisisperiodes veroorzaakten, bijzonderlijk wanneer er politieke inmengingen mee gepaard gingen.

Maar zowel in het ene als in het andere geval, schonken zij toch leven en folkloren aan de Gulden Lelie en leverden voldoende stof op om geschiedenis te schrijven.

Wij zullen trachten om deze ingewikkelde geschiedenis, die met stukken en brokken uit de gilde-annalen geput werd, weder samen te stellen en in de schijn der tijden wat nader te belichten, zoals de feiten zich onder de verschillende en achtereenvolgende Patriarchen hebben afgespeeld. Elke zijn eigen wetten op en luidde een nieuw tijdperk in; waaraan de familie onderworpen was en der goede of slechte invloeden van onderging.

3. CAROLUS, DE BASISLEGGER (1723-1778)

Toen onze stamvader Carolus Van Nerum in 1723 in het huwelijk trad met Barbara Sweerdtz, werd zijn gedragslijn hem door het regerend stamhuis der Sweerdtzen voorgeschreven :

- Trouw aan het Bisschoppelijk gezag van Luik ;
- Trouw aan het Rooms-Katholiek geloof ;
- Trouw aan de wetten van het Sweerdtshuis.

Carolus onderwierp zich aan deze eed en werkte zich onder de Sweerdtzbescherming op tot een der rijkste en machtigste brouwers van Hoegaarden en ook tot een der meest vooraanstaande en invloedrijkste ingezetenen van het dorp. Hij legde de basis van een langdurende en vruchtbare stam, die bijna op een politieke dynastie geleek.

Carolus begon zijn loopbaan als gezworene (Raadslid) en werd in 1733 tot Dorpsmeester (Burgemeester) van de Hoegaardse dorpsraad uitgeroepen. In 1734 werd hij voor het leven tot Schepen in de Regentie benoemd, zetelde in het Korps der Wethouders en klom op tot de rang van "Notabele".

In 1741 werd hij medestichter en Hoofddecken van de Confrerie der V Bevoorrechte geslachten van Hoegaarden, die zich buiten het beheer van een studiebeursfundatie voor hun kinderen, tot doel hadden gesteld, alle politieke, burgerlijke en geestelijke teugels te Hoegaarden gedurende vijf generaties in handen te houden en het volledig bewind in eigen families te bewaren. Deze doelstellingen vulden de wetten van het Sweerdtshuis aan, zodat er vanaf dat ogenblik ook gesproken werd van de erfeniswetten der V Geslachten.

Later verdeelden deze Geslachten zich in 5 familiegidlen die elk naar het voorbeeld der voorouders, hun eigen wetten opstelden en een strenge tucht toepasten, zodat zich bij de Sweerdtswetten en de erfeniswetten der V Geslachten, nu ook nog de Gildewetten kwamen voegen.

In 1757 na de dood van Carolus, volgde zijn zoon Joannes die Notaris was, hem in de politiek op en werd dadelijk als gezworene in de dorpsraad verkozen. In 1761 klom hij op tot Dorpsmeester, om in 1763 tot Schepen in de Regentie en in het Korps der wethouders te worden benoemd.

In 1778 ging Joannes samen met zijn broeders Jacobus en Franciscus, op verzoek van hun moeder en ingevolge de laatste wilsbeschikkingen van hun vader, tot de stichting en oprichting over van de Gilden Lelie (Familie-gilde Van Nerum) ; gesproten en behorend tot de Confrerie der V Geslachten.

Naast de reeds bestaande S. Sweerdtsgilde (Zwarte Merel), de H. Sweerdtsgilde (Groene Klaverblad), de H. Hoebancxgilde (zilver zwaard) en de H. Struysgilde (Zilveren Struïsvogel), kwam nu ook de C. Van Nerumgilde (Gulden Lelie) tot stand.

Elke gilde duidde haar stamhouder aan, om als stamdelegataris in de Hoofdraad der V Geslachten te zetelen. Deze 5 stamhouders kozen onderling hun Hoofddecken, Onderdecken, Raadsheer, Griffier en Comptorist, gewoonlijk hiërarchisch volgens hun ouderdom of bekwaamheid toegekend.

Buiten deze 5 stamdelegatarissen zetelden in de Hoofdraad ook nog de Provisseur (ambtshalve de Pastoor van Hoegaarden) en de hoofdcollateur (verkozen uit een der geslachten) om de studiebeursfundatie te behere-

De Gulden Lelie zou zich echter tot de machtigste der vijf familiëgilden ontplooien, het grootste aanzien verwerven en het langst stand houden. Maar zij deed de meeste stof opwaaien en vormde bijna op zichzelf een heersende dynastie, die met de tijd al de andere gilden in de schaduw zou stellen.

Wij beperken ons hier nochtans uitsluitend tot de voornaamste gebeurtenissen uit de Nerumgilde, die op zichzelf reeds meer dan voldoende elementen opleveren om deze ingewikkelde geschiedenis te schrijven.

4. ONDER JOANNES I, DE EERZAME (1778-1797)

Het Dekenschap van Joannes I kan onderverdeeld worden in twee delen :

- A : Eendrachtig bestuur ;
- B : Het groene overwicht.

A. Eendrachtig bestuur (1778-1788)

Bij de aanvang der gildestichting (1778) liep alles goed gesmeerd. Henricus, de oudste zoon van Carolus, was pastoor te Kortemark en had wegens zijn voortdurende afwezigheid uit Hoegaarden, aan het Dekenschap van Gulden Lelie verzaakt, ten voordele van zijn oudste broeder Joannes (gildestichter en insteller van de groene schepentak - Zie F.S. blz 97).

Bijgevolg verwierf Notaris Joannes Van Nerum, die schepen en wethouder was in de Regentie van Hoegaarden, de dekenstaf en werd terzelfdertijd tot stamdelegataris verkozen, om in de Confrerieraad der V Geslachten te zetelen, titel die hij reeds van in 1757 voerde, ter opvolging van zijn overleden vader Carolus. Bij zijn Dekenkroning sprak hij de heilwens uit : "van de Gulden Lelie de grootste en machtigste aller familiëgilden te maken". Deze plechtigheid greep plaats in het huis van Joannes I (destijds ergens in de Gasthuisstraat).

Zijn broeder Jacobus, Meester-Brouwer te Hoegaarden, (medestichter der gilde en insteller van de gele brouwerstak - Zie F.S. blz 124), bekam het Onderdekenschap, terwijl hun jongste broeder Franciscus, landbouwer te Hoegaarden (medestichter der gilde en insteller van de blauwe boerentak - Zie F.S. blz 165), de titel van Raadsheer kreeg.

De andere Raadsfuncties werden onder de gebroeders als volgt verdeeld :

- Joannes werd tot Genealogicus en Collateur benoemd ;
- Jacobus kreeg het griffier- en ceremoniemeesterschap ;
- Franciscus bekam het comptoristschap.

Zodoende bezetten de drie gebroeders-gildestichters onderscheidenlijk 4, 3 en 2 zetels in de Raad, zodat de groene stamkleur van de Gildedeken, de hoogste plaats bekleedde in de gildehiërarchie.

De drie lelies uit de Raad (de drie stamoudsten), werkten nochtans eendrachtig in de beste verstandhouding samen en leverden prachtig werk. Onmiddellijk na de oprichting van de Gulden Lelie en de bekrachtiging der statuten en reglementen (gildewetten), waren de stichters overgegaan tot de instelling van een Ercraad (zie F.S. Blz 544), waarvan de leden voor het leven werden verkozen.

Deze raad werd samengesteld uit :

- Twee Eredekens voor de hogere bescherming der gilde ; de Graaf van Meldert en Sieur F. de Beeckman de Schore, Schepen van Leuven.
- Een Mombaarvader voor de geestelijke bescherming ; Pastoor Henricus Sweerds (oom van de gildestichters - Zie F.S. Blz 545).
- De Regenten van Hoegaarden voor de wettelijke bescherming ; Meier J.F. Schepers (kleinkozijn der gebroeders Van Nerum), Griffier Balthazar Sweerds (hun kozijn), Schepen H. Struys (hun oom), R. Lintermans (hun kozijn), A. Brasseur en B. Vandermolon (aanverwanten) Zie F.S. blz. 102.

Als gildelokaal kozen zij het erfelijk bezit van 't nieuwhuys (blok met hoeve en herberg aan de hoek van de Nieuwstraat en de Tienestraat), destijds in huur gehouden door Servaes Sweerds. Daar grepen de vergaderingen en bijeenkomsten plaats.

In 1779 plantten de gildestichters een boom op de vaderlijke erfgronden, ten teken van eeuwige vruchtbaarheid van hun geslacht en schonken het volgende jaar aan de gilde, een familiebanier en een gemeenschappelijk geslachtswaapen, die samen met de statuten op minuit werden gesteld.

In 1781 bestond de gilde drie jaar en bij deze gelegenheid bevestigden zij hun onderscheidenlijke stamvertakkingen, met hun eigen wapenschild en kenden aan elke tak een stamkleur, een -naam en een -huismerk toe (zie F.S. blz 779)

In 1785 overleed de mombaarvader en werd vervangen door Landdeken-Pastoor Joannes Hubertus Sweerds (kozijn der stichters - zie F.S. blz. 545), die de Sweerdsgeest in de familiegilde Van Nerum handhaafde en er in groot aanzien stond.

B. Het groene overwicht (1788-1797)

Tien jaar na de oprichting van de Gulden Lelie rezen de eerste moeilijkheden op. Zij waren feitelijk begonnen rond 1785 ingevolge de erfenisrechten op 't nieuwhuys en lokten een konflikt uit tussen de Gildedeken Joannes en de Onderdeken Jacobus.

Het nalatenschap van Carolus Van Nerum en Barbara Sweerds moest onder hun kinderen worden verdeeld, te weten :

Maria Anna (begijn te Tienen), Henricus (Pastoor te Kortemark), Clara (Witvrouwzuster te Tienen), Joannes (Notaris en Schepen te Hoegaarden), Catharina (Cisteriënezuster te Hamme-Mille), Jacobus (Meester-Brouwer te Hoegaarden) en Franciscus (Eigenaar-landbouwer te Hoegaarden).

Het onbebouwd gedeelte verliep zonder moeilijkheden, elkeen kreeg zijn deel en zo ging het ook met de roerende goederen. Maar het bebouwde gedeelte uit het nalatenschap bracht verwikkelingen mee.

Dit gedeelte bestond uit :

- De "Carolusblock" op de Molenweg (de ouderlijke woonst, huidige pastorie van Hoegaarden) ;
- het " 's heerenhuys" in de Nieuwstraat (voormalige woonst van de familie Evrard, heden afgebroken) ;
- de "St Corneliushoeve op de Vroente aan de grote brug (brouwerij en pachthof Van Nerum (heden verkaveld en verbouwd) ;
- " 't nieuwhuys met block (huidig museum met aanpalende huizen).

De Carolusblock, in 1747 gebouwd op de grond van de Cruysblock (huidige hoeve Cipers, voormalig bezit der Sweerdtzen) bleef door de Sweerdtzen gehypotheceerd en ging terug over op dit geslacht, nadat de erfgenamen van Carolus Van Nerum elk hun deel hadden bekomen. Tijdens de Besloten Tijd werd het huis met hof als "zwart goed" aan de gemeente "aan Hubert Paillet uit Piètrebais" verkocht. In 1831 bij openbare aanbesteding verkocht zijn weduwe Marie Anne Sweerts het heden aan de gemeente van Hoegaarden. Zij waren de ouders van de latere burgemeester Henri Joseph Paillet.

Tot hiertoe was alles in "vredelijke possessie" verlopen, maar nu moest nog 't nieuwhuys verdeeld worden. Dit werd tegelijkertijd door Joannes, Jacobus en Franciscus begeerd, terwijl de andere kinderen slecht hun deel verlangden. Zodoende werd er besloten om de block van 't nieuwhuys in zijn geheel te verkopen en in 7 gelijke delen onder alle erfgenamen te verdelen. De kopers waren Joannes, Jacobus en Franciscus, maar wanneer het nalatenschap volledig geregeld was, moesten deze drie gebroeders uit de onverdeeldheid treden en juist daar begonnen de moeilijkheden, want 't nieuwhuys werd door alle drie begeerd.

Alsdan werd een overeenkomst bereikt; 't nieuwhuys met aanpalende gronden werd in drie min of meer gelijke delen verdeeld.

Deze drie delen waren :

- I : het huidige museum en voornaamste deel (over de ganse lengte palend aan de Nieuwstraat en de Tiensestraat met uitrit aldaar) ;
- II ; het middendeel (palend aan de Nieuwstraat, volledig ingesloten zonder uitrit en het minst belangrijke) ;
- III : huidige woonst van Mwe Peeters-Raddoux (palend aan de Nieuwstraat met uitrit aldaar) Zie F.S. blz 373.

Maar ook hier eisten de 3 gebroeders hetzelfde deel, namelijk deel I, zodat er confusies oprezen.

Joannes beriep zich op het eerstgeboorterecht der 3 zonen, om zijn deel te kiezen, maar Jacobus verzette zich hiertegen en eiste met klem gelijke kansen en gelijke uitloting der delen. Franciscus steunde hem, waardoor Joannes in de minderheid verkeerde.

Jacobus was echter in 't geheim te rade gegaan bij zijn schoonbroeder Notaris Jean Baptiste Van Autgaerden en wanneer de zaak ter notariële studie kwam, werd hij in 't gelijk gesteld en tot de blinde uitlating der dele beslist.

Jacobus trok deel I, Joannes deel II en Franciscus, deel III. Jacobus had een goede zaak gedaan, maar Joannes was ten eerste misnoegd en vermoedde niet dat Van Autgaerden in 't spel zat. De drie gebroeders namen elk bezit van hun deel en alles bleef beperkt tot de misnoegdheid.

Een paar jaren later, in 1787, moest er een nieuwe dopsmeester worden verkozen en het was Van Autgaerden die de plaats bekwam. Vanaf dat ogenblik bereidde hij in 't geheim zijn plan voor, om zich op de Schepenfamilies te wreken en de Regentie te onttroonen. Hij riep een volksvergadering samen en hitste het volk op tegen de absolute monarchie der wethouders uit de V Geslachten, want zijn innigste verlangen was om zelf aan de macht te komen (zie F.S. Blz 111).

Gebruik makend van de onenigheden tussen de gebroeders Van Nerum, gelukte hij er op sluwe wijze in, Jacobus voor zijn zaak te winnen.

Jacobus eerbiedigde weliswaar het onder franse invloed staande Prinsbisshoppelijk gezag van Luik, maar was hevig tegen het Oostenrijks bewind van Jozef II gekant. Men mag hier niet uit het oog verliezen dat Hoegaarden op dat ogenblik de invloeden van Brabant en Luik onderging. Joannes was een trouw onderdaan van de Luikse Bisschoppen, maar ook een verwoed aanhanger van de Oostenrijkers. Vermits het gezag van Luik sedert de laatste jaren zeer wankelend was geworden, moest er tussen de Oostenrijkers en de Fransen worden gekozen en gezien Van Autgaerden een vurige aanhanger was van het Frans regiem, dat naar Vrijheid, gelijkheid en broederlijkheid streef, viel het hem niet moeilijk om Jacobus te winnen (zie F.S. Blz 106 en 114).

En toen Van Autgaerden zich als openbaar vijand van de alleenheersende en conservatieve Regentie liet kennen, groede de confusie tussen Joannes en Jacobus meer dan ooit hit.

Joannes verweet aan zijn broeder de erfeniswet der V Geslachten te schenden en de hand te lenen aan de oppositie die de schepenfamilies wilde kelderen. Deze aantijgingen waren fel overdreven, maar hierachter stak immers de oude vete nopens de verdeling van 't nieuwhuys.

In 1788 zou Joannes zich weten te wreken. Bij de eerstvolgende gildedag kondigde hij als Patriarch plechtig aan, dat hij zijn twee meerderjarige zonen tot de gilderaad wilde betrekken, om de familiebedrijvigheid te verhogen, die sedert de laatste jaren onder invloed van Jacobus een lelijke duw had gekregen.

Aan zijn 23jarige zoon Jean (brouwer en landbouwer te Hoegaarden zie F.S. blz 217) kende hij het griffierschap toe ter vervanging van Jacobus en aan zijn 27 jarige zoon Henri (gencsheer te Hoegaarden, zie F.S. blz 202), schonk hij de fukctie van genealogicus, ter vervanging van hemzelf. Het ceremoniemeesterschap bleef echter in handen van Jacobus.

Entenslotte bracht Joannes I het Gidelokaal over naar de Houtmarkt "In Sint Nicolaes" een taveerne met kleine zaal, waar de Wethouders en de dorpsraad vergaderden en als Raadhuis dienst deed. De instelling werd opgehouden door Petro Valckenbergh (later eigendom van de Familie Haumont).

Hierdoor had Joannes I niet alleenlijk zijn broeder en Onderdeken Jacobus uit zijn sleutelpositie van griffier ontheven, maar ook zijn eigen stamkleur verhoogd en aan zijn twee zonen een officiële gildesfunctie toegekend.

Door deze wijzigingen bestond de gilderaad nu uit 5 leden, waarvan 3 tot de groene schepentak van Joannes behoorden, 1 tot de gele broerentak van Jacobus en 1 tot de blauwe boerentak van Franciscus.

Joannes I had zijn doel bereikt, de volstreckte meerderheid en het volledig overzicht van alle gildezaken lag in zijn handen. Deze wijzigingen schijnen geen al te grote gevolgen te hebben uitgelokt, wellicht omdat de zonen van Jacobus en Franciscus toen nog te jong waren, om tot de gilderaad toe te treden en ook omdat er destijds ondanks alles, nog een soort van angst bestond voor de stamhouder en Patriarch van het geslacht, aan wiens wil en wet toch bitter weinig te tornen viel. Maar niettegenstaande deze ingeboren angst, was de vete tussen Joannes en Jacobus niet geluwd en verlamde aanzienlijk het gildeleven.

In 1789 brak de vierde en laatste fase van het konflikt uit. Nadat alle verzoeningspogingen waren mislukt, brak te Hoegaarden een volksoproer uit, geleid door de fransgezinde en revolutionaire Notaris Van Autgaerden en gericht tegen de Oude Regentie en wethouders uit de V Geslachten en Schepenfamilies. Het ogenblik was gunstig, te Luik was de Bisschop gevlucht en alles lag ten prooi van wanorde en onlusten. Van Autgaerden gaf het sein tot de gewapende machtsgreep.

De gezagvoerders van Hoegaarden, waaronder ook Joannes Van Nerum, werden uit hun bevoorrechtigd schepenambt vervallen verklaard en de volledige Regentie van Wethouders omver geworpen, terwijl zich tel van baldadigheden afspeelden (zie F.S. Blz 239) en waarvan ook de familie Van Nerum het slachtoffer werd.

De machtsgreep en de gepleegde baldadigheden hadden Jacobus zo geschokt, dat hij hun optreden ten strengste laakte en hem de geheime inzichten van Van Autgaerden deden inzien, ~~waardoor hij dedelijk met zijn schoonbroeder brak en hem zelfs ontmaskerde, maar hy bleef in vriendschap leven met zijn schoonbroeder om hem later te kunnen ontmaskeren, want te Conprent had Jacobus tot de orde geroepen.~~

In 1791 werd de Regentie terug in het gelijk gesteld en opnieuw aan de macht gebracht. Datzelfde jaar vierden de V Geslachten de 50ste verjaring van hun stichting. Pastoor Henricus Van Nerum richtte zich tot zijn broeder Joannes en Landdeken Sweerds wendde zich tot Jacobus, om het getij te doen keren. Zij bewerkten de verzoening onder de gebroeders zodat vanaf 1792 alle onenigheden schenen verdwenen.

In 1794 werden de Oostenrijkers voor goed verstaan en een eind gesteld aan het oud regiem. De monarchie der Schepenfamilies werd definitief onttroond en de Franse overheersing ving aan. Notaris Van Autgaerden veroverde de macht en werd tot Burgemeester verkozen. Omwille van het schrikbewind werden alle openbare gildoplechtigheden afgelast. Intieme en geheime bijeenkomsten grepen plaats in de huizen van de Gildedeken en Onderdeken, terwijl verschillende leden van de Gulden Lelie, in het kader der V Geslachten, tot een samenzwering overgingen, gericht tegen de Franse overheid en het nieuw regiem en geleid door Landdeken Joannes Hubertus Sweerts. Ook de drie gebroeders Van Nerum traden tot de samenzwering toe. In de kelders van 't nieuwhuys en elders kwamen de "Conspirateurs" bijeen en gingen tot allerlei verzetsdaden over. En in deze tijd speelde Jacobus een dubbele rol, in dienst van de samenzweerders maar een rol die ook ten goede kwam aan de nieuwe bewindsploeg, zodat zij ware beoeligen nooit tot uitring kwamen.

5. ONDER JACOBUS I, DE WAKER (1797-1824)

Het dekenschap van Jacobus I wordt onderverdeeld in drie perioden :

- A : de gele tak aan de macht

- B : de groene tak dringt zich op

- C : Geel overheerst.

A. De gele tak aan de macht (1797-1814)

In 1797 was Joannés I gestorven. Gedurende 19 jaar had hij het dekenschap en het opperste gezag over de gilde gevoerd en zijn bahier doen overheersen. Nu moest er een nieuwe deken verkozen worden.

De titel werd aangeboden aan de op rust gestelde Pastoor Henricus Van Nerum (zie F.S. blz 90), oudste zoon van Carolus die sedert 1789 was teruggekeerd en zich te Tienen had gevestigd. Bijzonder de zonen van Joannes drongen op zijn kroning aan, maar Henricus wilde zijn twee broeders Jacobus en Franciscus niet in de weg staan en aanvaardde slechts de titel van Radsheer. Zodoende was het Jacobus die tot Patriarch en tot stamdelegataris werd gekroond, terwijl Franciscus het onderdekenschap toegewezen kreeg. De heilwens van de Ouderdomsdeken was "de gilde terug in alle eer en luister te herstellen". De plechtige kroning had plaats gegrepen in het huis van de nieuwe Patriarch (in de Nieuwstraat).

Vervolgens moest de Patriarch zijn gezwoorenen aanstellen. Zou Jacobus I, die nu alle macht in handen hield zich wreken op de zonen van Joannes en hun de sleutelposities in de Gilderaad ontnemen? Maar Jacobus ging soepel tewerk. De tijd had alle voten uitgevaagd. Jean en Henri, de zonen van de overleden Gildedeken bleven onderscheidenlijk als griffier en genealogicus fungeren, terwijl Franciscus zijn functie van comptorist overdroeg op zijn 24 jarige zoon Hendrik (zie F.S. Blz 380).

Deze laatste was handelaar en herbergier te Hoogaarden en had de franse vrijheidsboom op de Dorpsplaats helpen doorhakken, waardoor hij tijdelijk het dorp had moeten verlaten en de Bringands had verwoegd. Hierdoor was zijn aanzien in de ogen der V Geslachten ten zeerste geslagen, zodat zijn aanstelling tot gildecomptorist niet de minste bewijsting meebracht.

Jacobus bleef in kumul het ocremonie-meesterschap persoonlijk verzekeren, zodat nog alleen een collateur diende benoemd te worden. Dit lokte nieuwe moeilijkheden uit.

Henri uit de groene tak, die reeds sedert 1788 als genealogicus fungeerde eiste de collateursfunctie op, onder voorwendsel dat deze gepaard ging met het stamboomwerk en dat hij als oudste zoon het grootste recht had zijn vader in deze functie op te volgen. Maar ook de reeds aangestelde comptorist Hendrik begeerde deze plaats en riep tot zijn verdediging in dat de groene tak reeds twee zetels in de raad der gezwoorenen bezet hield en de blauwe tak slechts één enkele.

Jacobus hakte de knoop door en eigende zichzelf het collateur-schap toe.

Hierdoor bestond de Raad nu uit 6 leden en ondanks Jacobus de enige was uit zijn tak, hield hij stevig 4 van de 9 zetels bezet en kon ten allen tijde op de steun van zijn broeder en Raadsheer Pastoor Henricus rekenen, waar hij vaak ten rade ging, zodat hij zijn dekenstaf stevig in handen had. Maar met deze beslissing ging de blauwe boerente niet volledig akkoord en ofschoon aanvankelijk alles goed scheen te verlopen, rees er in 1799 een onenigheid op tussen de Gildedeken Jacobus I en zijn broeder Onderdeken Franciscus, betreffende het bevestigingsrecht der studiebeurs ten voordele van hun onderscheidenlijke zonen (zie F.S. blz 150).

De groene tak spande samen met de blauwe, maar het Collatourschap berustte in handen van Jacobus I, die bovendien gesteund werd door zijn Raadsheer, zodat de gele kleur de bovenhand nam en de overwinning behaalde.

Deze onenigheid schijnt van korte duur te zijn geweest, want zij heeft geen zichtbare gevolgen nagelaten.

In 1803 ter gelegenheid van de 25e verjaring der gildestichting richtte Jacobus I in zijn tuinen (voormalige woonst van Marain Evrard in de E. Ourystraat), een groot openluchtmaal in en het volgend jaar, na de Besloten Tijd te Hoegaarden, herstelden de Raadsleden de gilde in haar vroegere luister. Ter ere van hun schutspatroon huldigden zij een St Corneliuskapelletje in, dat aan de geslachtsboom op het Madolonsveld in de Walenstraat werd gehangen.

Datzelfde jaar gingen zij ook over tot de nieuwe samenstelling van hun Ereraad, bestaande uit Notaris Speculo uit Tienen en Meester-Brouwer Coenegras uit Hoegaarden (zie F.S. blz 545).

Landdeken Sweerts bleef als mombaarvader optreden tot aan zijn dood in 1805 en werd toen opgevolgd door zijn kozijn Pastoor Henricus Van Nerum (Raadsheer), die krachtig achter de Gildedeken stond.

De Gulden Lolie die sedert 1785 ingevolge het erfenisconflict en de troebelen der franse revolutie, een crisisperiode had doorgemaakt, scheen vanaf 1803 terug ten bloei te zijn gekomen.

Nochtans speelden er zich in de gilderangen bepaalde politieke strekkingen af. De kinderen van Jacobus, opgevoed door hun moeder Marij Van Autgaerden, groeiden op onder invloed van dit geslacht, waar de nieuwe gedachte en de fransgezindheid ingang hadden gevonden. Dit was vooral namelijk van toepassing op de dochters, terwijl de zonen eerder trouw bleven aan de oude principes. Het kwam zelfs tot een berekend huwelijk tussen de zoon van Notaris Van Autgaerden en een dochter van Jacobus (zie F.S. blz 285).

De zoon Van Autgaerden werd in 1804, ter opvolging van zijn vader tot Burgemeester benoemd. Hij voerde verzachtingen in, schafte de Besloten Tijd af, en werkte gedeeltelijk de richtlijnen der V Geslachten uit, die alles in het werk spanden, om ondanks het Frans bewind, terug de macht te komen.

Datzelfde jaar werd in 't nieuwhuys de samenzwering ontbonden en voorbarigde overwinning gevierd. Bij deze gelegenheid werd ook 't nieuwhuys terug officieel als gidelokaal ingehuldigd. De instelling was toen in voordonnatie overgegaan op Earbe Van Nerum (dochter van Jacobus I) X Henri Dewaelheyns.

In 1808 werd Henri (Genealogicus) uit de groene schepentak, ter opvolging van zijn aanverwant kozijn Van Autgaerden junior, tot burgemeester van Hoegaarden verkozen en stelde dadelijk de Gulden Lelie opnieuw onder de wettelijke bescherming van het gemeentebestuur. De V Geslachten waren in hun opzet geslaagd. Na een onderbreking van 10 jaar, waren zij, via Van Autgaerden junior terug aan de macht gekomen en hadden deze macht nu in handen gespeeld van een bloedeigen telg uit een van hun geslachten.

Vanaf dat ogenblik zou Henri Van Nerum zijn invloed in de gilde-raad laten gelden, om enerzijds de Gulden Lelie onder zijn gezag te krijgen en anderzijds om zich ingevolge de oude vete op Jacobus te wreken, want de onderlinge naijver tussen de groene en gele takken was nog niet volledig dood. Langzaam maar zeker streefde hij naar de hoogste trap van de gildehiërarchie.

In 1809 stierf zijn broeder Jean, die gedurende 24 jaar het griffiersambt had verzekerd. Drie kandidaten boden zich aan; de Genealogicus Henri, zoon van Joannes uit de groene tak, de comptorist Hendrik, zoon van Franciscus uit de blauwe tak, de 27 jarige Jan Bapt., zoon van Jacobus uit de gele tak. Aangewakkerd door de Sweertsen, durfde Jacobus I zich op dat ogenblik niet verzetten tegen zijn neef die Burgemeester was van Hoegaarden, zodat Henri het griffierschap bekwam, terwijl hij aan zijn zoon Jan Baptist (brouwer te Hoegaarden (zie F.S. blz 325) het ceremoniemeesterschap afstond.

De zetelverdeling in de Raad was inzake kleurenmacht ongewijzigd gebleven, met uitzondering dat Henri een sleutelpositie had verworven. De gele stamkleur bleef echter aan het bewind, dank zij de ruggesteun van Pastoor Henricus Van Nerum.

In 1812 werd Henri door zijn schoonbroeder Philippe de Zangré (echtgenoot van Dorothea Van Nerum - zie F.S. blz 236) als Burgemeester opgevolgd, zodat de wettelijke gildebescherming en de opperste dorpsmacht in handen van dezelfde familie bleef, die duchtig bezig was haar aanzien en posities te verstevigen.

B. De groene tak dringt zich op (1814-1822)

In 1814 kwam er weer verandering. Kombaarvader Pastoor Henricus Van Nerum was gestorven, na 17 jaar lang de gilde trouw als raadgever te hebben gediend. In de Ereraad werd hij vervangen door zijn kleinko-zijn Jacobus Sweerts (zie F.S. blz 546), terwijl hij als Raadsheer opgevolgd werd door Henri uit de groene tak.

Deze laatste drong zich geweldig op. Hij was niet alleenlijk als 3e lelie (3e oudste mannelijke naamdrager) tot de Raad der Ouderen opgeklimmen, maar verzekerde tevens het voorzitterschap van de Raad der gezworenen, en oefende de functies van griffier en genealogicus uit. Gans alleen bekleedde hij 3 zetels in de Gilderaad en bracht hierdoor de gele stamkleur van Jacobus in gevaar.

De gildedeken die in de persoon van zijn broeder Henricus, een grote bondgenoot had verloren, zocht nu toenadering tot de blauwe tak van Franciscus, die twee zetels in de Raad telde, zodat de geel-blauwe coalitie, met 6 tegen 3 stemmen de moerderheid behield.

Hier mag feitelijk nog van geen echte coalitie gesproken worden, gezien de twee overgebleven broeders en gildestichters Jacobus en Franciscus in goede verstandhouding de familiebelangen en het gildewelzijn dienden, ofschoon Jacobus I, de waakzame, hierdoor toch zijn voorzorgen had genomen, om zijn geel banier aan de macht te houden.

Henri was echter hevig misnoegd over deze alliantie en toen hij zich hierover bekleeg, brak een nieuw incident los. Jacobus I verweet hem dat hij sedert zijn griffierschap bitter weinig potten had gebroken en de schijn verwekte de gilbedrijvigheid te willen ondermijnen.

Vanaf dat ogenblik trad een nieuwe crisisperiode in en vertoonde Henri zich nog sporadisch op de Raadszittingen, terwijl hij elk plan trachtte te dwarsbomen. Het was de voortzetting van de oude vete tussen groen en geel.

In 1815 daalden de leden van de Gilderaad en wellicht ook deze van de Confrerieraad in de krypte der St Gorgoniuskerk van Hoegaarden neer, om er een vroom bezoek te brengen aan de laatste rustplaats van hun voorouders. Alleen Henri ontbrak. Daar zwoer Jacobus I plechtig op het graf van zijn vader, de verbeurd verklaarde goederen en studiebeurs-fundatie terug in ere te herstellen.

In 1816 greep de 75e verjaaring der stichting van de Confrerie der V Geslachten plaats en zal wel uitbundig zijn gevierd geworden, om reden dat de benarde tijden voor goed een einde hadden genomen en dat de Gildestichtingen hun vroegere luister hadden hernomen.

De volgende jaren spande Jacobus I alles in het werk om zijn eed gestand te houden en gelukte in zijn opzet. De familiebeurs werd in haar vroegere vormen hersteld, waardoor de Gildedeken alle oerbied afdwang en zijn banier hoger deed wapperen (zie F.S. blz 157). Nochtans moest hij krachtig optreden om de Gulden Lelie in stand te houden want Henri trachtte bij de leden uit de blauwe tak de Patriarch in ongenade te brengen, doch de meeste gildeleden bleven hun Ouderdomsdeken trouw.

C. "Geel" overheerst (1822 -1824)

In 1822 overleed de Onderdeken Franciscus, na 44 jaar in het gildeleven te hebben gestaan, zodat Jacobus de laatste was uit zijn generatie. Henri (groene tak) volgde hem als 2e lelie op, terwijl Hendrik (blauwe tak) tot de rang van Raadsheer oplom.

Nu moest de 84 jarige Gildedeken omzichtig handelen en waakzaam blijven, om zijn geel banier te handhaven tegen de steeds sterker wordende groene schepentak, die toenadering had gezocht met de blauwe boerentak. Maar het uur van Jacobus I had geslaan. Net zoals hij in 1788 door Joannes I uit zijn griffiersfunctie was ontheven, ten voordele van diens zoon Jean, zo ontsloeg hij nu diens broeder Henri uit dezelfde functie, ten voordele van zijn eigen zoon Jan Baptist, die reeds Ceremoniemeester was.

Hij liet echter de taak van Genealogicus in handen van Henri en het comptoristschap aan Hendrik, terwijl hijzelf het Collatourschap behield en als stamdelegataris in de Raad der V Geslachten bleef zetelen.

Door al deze wijzigingen werd de Raad tot vier leden herleid ; twee uit de gele tak die samen 5 zetels bezetten, een uit de groene met 2 zetels en een uit de blauwe eveneens met 2 zetels. Zodoende verwierf de gele tak de volstrekte meerderheid en overhoerste alle gildeloven, ondanks de groen-blauwe coalitie.

Er speelden zich echter geen noemenswaardige feiten af, omdat de Gildedeken te oud was geworden, zodat de toestand ongewijzigd bleef tot in 1824 aan de dood van Jacobus I. Gedurende 24 jaar had hij de Dekunstaf gedragen en 46 jaar lang de Gulden Lolie gediend. Ondanks de onderlinge naijver hield hij de gilde instand en heeft prestaties bereikt, die niet voldoende werden gewaardeerd, maar is erbovenal in geluk zijn geel banner gedurende zijn gans dekenschap te doen overheersen.

6. ONDER HENRICUS I - de WIJZE (1824 - 1844)

Zijn gildobeleid omvat eveneens drie perioden :

- A : de groene machtsherovering
- B : "Groen handhaaft zich
- C : de "Groen-Purper" alliantie.

A. De groene machtsherovering (1824 - 1832)

In 1824 was het de beurt aan ex Burgemeester en geneesheer Henri Van Nerum uit de groene schepentak, om tot Gildepatriarch en te lolic van het Nerumblazoen op te klimmen en tevens als stamdelegataris in de Confrerieraad te zetelen. Bij deze gelegenheid deelde hij gedenkenningen uit, en sprak zijn fel omstreden heilwons uit "de Gulden Lolie van alle ziektekiemen genezen en haar weer gezond en onsterfelijk te maken".

Iedereen vreesde op dat ogenblik den weervraak op de gele brouwerstak, maar Henricus I was een wijs man, die eerder zijn tegenstanders dan zijn aanhangers inwilligde.

Hendrik (blauwe tak) werd tot Onderdeken uitgeroepen, maar diende zijn ontslag als comptorist in, om een tot heden onbekende reden ; terwijl Jan Baptist (gele tak) de titel van Raadsheer verwierf.

De drie stamblouren waren in de Raad der Ouderen vertegenwoordigd, maar nu moest Henricus I zijn gezworenen aanstellen. Tegen alle verwachtingen in verzoende hij zich met de gele tak en tot grote verwondering van allen, behield hij Jan Baptist als griffier en Ceremoniemeester, terwijl hijzelf de functies van Genealogicus en Collateur waarnam. Ook 't nieuwhuys bleef als Gildelokaal behouden en het was daar dat voor de eerste maal in de geschiedenis der Gulden Lolie, aan Ouderdedeken werd gekroond, namelijk Henricus I in 1824.

Er moest nog alleen een nieuwe comptorist gevonden worden en hier rezen weer moeilijkheden op.

Jan Baptist eiste het comptoristschap op voor zijn 39 jarige broeder Francis (landbouwer te Hoogaarden - zie F.S. blz 349), doch ook de blauwe tak stelde zijn kandidaat voor ; de 23 jarige Henri Lintermans (zoon van Notaris H. Lintermans en Parbe Van Nerum, dochter van Franciscus, de eerste gildecomptorist) (zie F.S. Blz 368).

Zij beriepen zich op het feit dat hun tak gedurende 46 jaar het comptoristschap op voorbeeldige wijze had gehouden en dat hun kandidaat bovendien tot de hoge functie van hoofdcollateur der Deken H. Peetersfunctie in de Raad der V Geslachten was aangesteld, om er de studiebeursbelangen der Gulden Lolie te dienen (zie F.S. blz 376).

De gele tak verzette zich hiertegen, onder voorwendsel dat Lintermans wel een zoon was geboren uit een Van Nerumdochter, maar geen naamdräger was van het geslacht en dus zijn rechten niet kon doen gelden op een functie in de Raad van de Van Nerumgilde.

En ook de groene tak had zijn kandidaat, in de persoon van de 24 jarige Elisabeth Van Nerum (zie F.S. blz 410), nicht van de Patriarch en dochter van de 2° gildegriffier Jean.

In deze netelige zaak moest Henricus I, van bij de aanvang van zijn Dekenschap, reeds een gewichtige beslissing nemen, zonder de ene noch de andere stamvertakking te misnoegen, te bevoordelen of te benadelen. In de allereerste plaats moest hij nochtans rekening houden met zijn eigen stamkleur, om het bewind in handen te houden.

Sedert de gildestichting van 1778 was de Raad steeds samengesteld geweest uit naamdraggers van het Nerumgeslacht, zodat hij het argument van zijn griffier Jan Baptist aanvaardde, maar hij weigerde eveneens het comptoristschap aan eender welke andere bestaande stamkleur toe te kennen, noch groen, noch geel, noch blauw.

Alsdan scheurde François, gesproken uit de gele tak, zich af en nam vanaf dat ogenblik een nieuwe en neutrale kleur aan, namelijk "zilver" (wit), zodat hij tot grote misnoegdheid van de blauwe tak, het comptoristschap verwierf (zie F.S. blz. 349)

De Gilderaad bleef tot vier leden beperkt, een uit elke kleur, doch met 4 zetels gehouden door de groene tak, 3 door de gele, 1 door de blauwe en 1 door de witte. De gebroeders Jan Baptist en François slooten een alliantie af, om door samenvoeging van hun sleutelposities het overwicht te behalen, maar ondanks alles bleef het veterecht van de Patriarch zeggvieren.

Bovendien had hij, om de gemeederen te bedaren, teenadering gezocht met Hendrik (blauwe tak) en was er in gelukt hem langs zijn kant te krijgen, zodat de groene banier, na een onderbreking van 27 jaar, (sedert 1797) terug de macht heroverde.

In 1828 ter gelegenheid van het 50 jarig bestaan der Gulden Lolie schenken alle moedelijkheden van de baan. In samenwerking met andere familieilden (Dumont en Cocne-ras, die naar het voorbeeld der V Geslachten hadden gehandeld, zonder er toe te behoren) en met de medewerking van de geslachten Sweerts, richtte Henricus I een groot bierfestival in, dat door de brouwersgeslachten zeker wel op prijs zal gesteld geweest zijn.

Op die dag gaf hij aan zijn 28 jarige nicht Elisabeth de opdracht, tot de instelling van een familiegroetboek over te gaan, om de geschiedenis van het geslacht te verdueligen. Hij schonk haar het familiearchief en alle genealogische schriften en kreeg de medewerking toegezegd van de Nombaarvader Pastoor Jacobus Sweerts.